

“Es va considerar que tot era legal”

L'home més ric de Rússia, i oligarca Mikhaïl Jodorkovski, ens comenta com vol ficar cullerada en el joc global dels grans consorcis petrolers, parla de la dependència de l'economia russa dels ingressos procedents de matèries primeres i del seu inqüestionable ascens. Aquestes actituds han provocat el recel del Kremlin, que segueix de ben a prop tots els seus moviments.

Amb una fortuna personal valorada en vuit mil milions de dòlars, Mikhaïl Jodorkovski és l'home més ric de Rússia. La seua carrera, des de tesorer de les joventuts comunistes fins a cap de Jukos, la segona companyia petrolera més gran de Rússia, serveix als crítics per a exemplificar el saqueig de Rússia durant la presidència de Borís Ieltsin.

La fusió anunciada per a la darrería de l'any amb la competidora Sibneft en un gegant petroler anomenat JukosSibneft converteix definitivament Jodorkovski, de 39 anys, en cap d'un consorci de format mundial.

—Des que es va fer públic que volia fusionar Jukos i Sibneft per constituir la quarta productora de petroli més gran del món, ja no ha tornat a comentar res. Que hi ha dificultats?

—Les negociacions han estat de tot, menys fàcils; hem hagut de ser, per tant, molt previnguts.

—Es troba per fi a cobert l'operació més important de la història empresarial russa?

—Ja tenim tots els papers signats, però el tracte en si no es durà a terme fins a la darrería de l'any. Encara queden alguns punts en l'aire.

—Podem dir que ja ha aconseguit la seua meta de convertir-se en el Rockefeller rus?

—No sé d'on ha sortit aquesta idea. Senzillament, m'agradaria ser el Jodorkovski rus.

—I quina n'és, la meta?

—La meua finalitat és prendre part en el joc mundial de les companyies petroleres.

—Pot vostè estar a l'altura de les grans, d'ExxonMobil i Shell?

—Els meus objectius són ben pragmàtics. Es tracta sobretot d'augmentar la capitalització de mercat de la nostra empresa. Per a això, n'hem d'apujar els guanys. La magnitud de l'empresa és per a mi secundària. Només m'interessa en la mesura que puja el seu valor borsari.

—Aleshores, la seua empresa ha d'estar sobretot al servei dels inversors? Què passa amb els treballadors i amb el Govern?

—L'empresa ha de tenir els treballadors contents perquè treballen bé i no peguen a fugir, i ha de tenir el Govern content perquè no mire de pressionar-la. Així i tot, el que ha de valorar una empresa és l'inversor.

—Parlem del negoci petroler mundial. En quina mesura s'ha transformat aquest sector amb la guerra de l'Iraq?

—Les reserves iraquianes no són gaire més petites que les de l'Aràbia Saudita. A diferència de Rússia, el petroli és per a tots dos països la font principal d'ingressos. Quan l'administració nord-americana es proposa restablir la producció petrolera iraquiana, no caldrà esperar que se'n seguesquen uns preus massa baixos.

—Però amb el petroli de l'Iraq, els nord-americans ja no dependran tant de Rússia com a correctiu de l'OPEP.

—Amèrica no ha depès mai del petroli rus...

—...però la importància estratègica del petroli rus ha canviat profundament.

—La importància del petroli rus va ser sobrevalorada durant sis mesos, cosa que s'ha normalitzat ara. Ja no es planteja la qüestió d'una contra-OPEP; els EUA tenen prou control dins de l'OPEP. D'ara endavant, Rússia subministrerà un deu per cent

Mikhaïl Jodorkovski ha assentat la seua riquesa gràcies al negoci petrol·ler; de fet, està a punt de crear una de les grans empreses del sector al món. Paral·lelament ha posat en marxa un procés de creació de quadres polítics i plans socials amb els quals pensa reactivar Rússia.

de les necessitats petrol·lieres mundials. A més a més, a Rússia es troben més d'un trenta per cent de les reserves del gas mundial, cosa que interessa moltíssim als nord-americans.

—Vostè ha fet servir els temps de la sobrevaloració per a impulsar el projecte d'un oleoducte al port de Murmansk (a la mar de Barentsz). Des d'aquest punt vol exportar petroli cap a Amèrica.

—El projecte de Murmansk no té res a veure amb una sobrevaloració. Volem subministrar d'un a dos milions de barrils diaris als Estats Units. Aquests estan interessats a diversificar la seua importació de petroli, però no tenim intenció d'aportar-ne més d'un deu per cent, aproximadament.

—Què se n'ha fet, d'aquell preu del petroli raonable que prometia de vegades, aquell que equilibraria els interessos dels països proveïdors i receptors?

—Fa alguns anys considerava que vint o vint-i-un dòlars per barril era raonable, però amb la paritat monetària actual pense que el preu raonable se situa ara entre vint-i-tres i vint-i-cinc dòlars.

—Vostè sempre té projectes nous. Ara té a la vista fins i tot l'exploració de camps petrolífers a l'Àrtida, més enllà

del cercle polar àrtic. No corre Rússia el perill de malgastar les seues reserves massa ràpidament?

—L'Àrtida serà actualitat potser el 2015. Encara tenim prou reserves al continent. En el pla energètic hi ha previst extraure si fa no fa 500 milions de tones l'any, una quantitat que Rússia pot mantenir per molts anys. Jo no estaria a favor d'augmentar-ne la xifra.

—Amb tot, acaba d'acordar la construcció d'un oleoducte de 2.400 quilòmetres, que a partir del 2005 proveirà el

futur mercat xinès amb una quantitat que pot arribar als 30 milions de tones de petroli l'any: tot plegat, 700 milions de tones en 25 anys.

—500 milions de tones l'any són, si més no, al voltant d'un 20 per cent per damunt del nivell actual. L'oleoducte previst podria subministrar exactament aquesta diferència.

—Qui reunirà els dos mil cinc-cents milions de dòlars per al nou oleoducte, Jukos o Transneft, el monopoli de l'estat?

—El finançaran els governs xinès i rus.

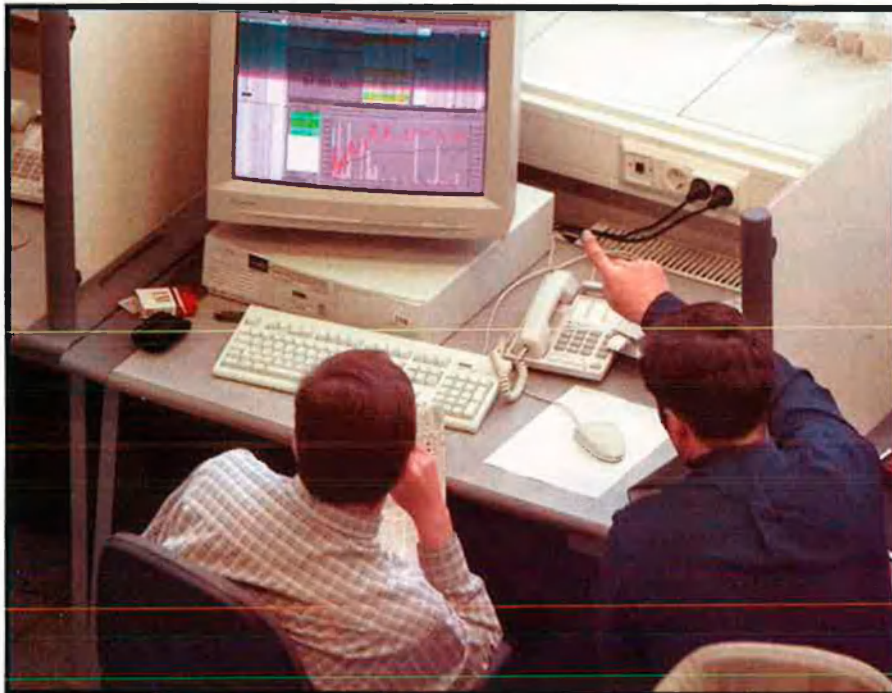
—Jukos no paga res i només en trau profit?

—La major part del rendiment serà de l'estat, ja que dels 150.000 milions de dòlars que s'espera ingressar del projecte de l'oleoducte, l'estat en rep més de seixanta milions només com a impostos.

—Jukos s'ha convertit en una mena d'estat dins l'estat. Si vostè reduïra l'extracció de petroli de l'empresa, en algun moment Rússia deixaria de poder pagar els soldats i els pensionistes. Quina sensació li provoca això?

—Si a Finlàndia Nokia reduïra la producció de mòbils a la meitat, el Govern també patiria molt. El cap de

“Si aquest país no tinguera recursos petrol·liers, s'haurien aplicat algunes reformes més ràpidament. Potser no tindríem Rússia ni de lluny”

Dalt, la Borsa de Moscou. A sota, Mikhaïl Jodorovskii i Vladimir Putin. Ja hi ha qui apunta la possibilitat que el gran magnat rus opte a la presidència del seu país.

“A Rússia, llevat dels comunistes, ja ningú qüestiona la privatització de les empreses estatals”

—La seua relació amb els dirigents polítics russos és bastant controvertida. El president, Vladímir Putin, li va retraure que el seu imperi no s'havia construït d'una manera del tot neta. Tot i això, el Govern no va impedir la fusió amb Sibneft. Va haver d'acceptar alguns compromisos?

—No he sentit mai que el president Putin haja criticat la nostra gènesi...

—...en la reunió al Kremlin de febrer es va pronunciar en aquest sentit.

—Era clarament d'una altra qüestió. Es tractava de gravàmens i fa molt de temps que aquestes qüestions estan decidides. A Rússia, llevat dels comunistes, ja ningú posa en qüestió la privatització de les empreses estatals.

—Les conseqüències de la privatització o com es va originar aquesta?

—Ja no es posa en qüestió els resultats. Pel que fa a la gènesi, es va investigar a fons i es va considerar tot legal. A més a més, si es partia de les lleis de l'anterior estat, algunes accions no eren legals en la fase de la revolució.

—Existeix un joc de paraules que tradueix privatització com a saqueig.

—Si es preguntara als alemanys si les grans fortunes del país s'han format d'una manera honesta, de segur que molts ciutadans ho posarien en dubte.

—A Alemanya les grans fortunes s'han creat principalment al llarg d'unes quantes generacions. Formar una fortuna tan gran com la seua és bastant rar.

la firma, però, no mantindria per gaire temps el seu càrrec. En aquest sentit, em sent tan còmode com és possible en el meu càrrec.

—No depèn massa l'economia russa de l'exportació de gas i petroli?

—Bastant, però no tant com es pensa.

—Els exemples d'uns altres països, com ara Veneçuela, mostren que els ingressos del petroli també poden fer que es deixen de banda algunes reformes necessàries.

—La comparació amb Veneçuela no és gaire encertada. La proporció dels ingressos del petroli en el producte nacional brut a Veneçuela és infinita-

ment més alta que a Rússia. Però, és clar, els recursos petrolers fan possible ajornar algunes reformes...

—...perquè la pressió de trencar estructures anquilosades no és tan gran.

—Naturalment. Però difícilment es pot convèncer la població que l'estat hauria de renunciar voluntàriament als ingressos.

—No ho estàvem proposant. Però els diners que arriben automàticament aboquen a la comoditat.

—Sens dubte. Si Rússia no tinguer aquests recursos, s'haurien aplicat algunes reformes amb més celeritat. Potser ja no tindríem una Rússia ni de lluny.

“Vull que a la nostra època tot ciutadà pugui arribar en la vida on desitge, com als Estats Units”

—També a Alemanya va existir en algun moment la primera generació. A més a més, la ràpida aparició de grans fortunes és una marca de l'economia moderna. Pense, per exemple, en Bill Gates o en el fundador de Wal-Mart.

—Bill Gates va crear un sistema empresarial que avui dia domina el mercat informàtic. El fundador de Wal-Mart va muntar una cadena de supermercats especialment econòmics i molt interessants per al client. Què ha fet vostè en comparació?

—Quan vaig arribar a aquesta empresa, les extraccions baixaven entre un set i un deu per cent l'any. Jukos tenia tres mil milions de dòlars de deute. Ara com ara, tenim un balanç de quatre mil milions de saldo. Quan vaig entrar-hi, el cost de producció se situava en dotze dòlars per barril, i avui és d'un i mig.

—És indubtable tot el que ha fet de Jukos. El que sí que es pot qüestionar és com hi va arribar: la setmana passada va ser embargada sense més ni més una revista que pretenia publicar sobre vostè cert material incriminatori.

—El procés judicial corresponent ha estat presentat per una persona privada, no per Jukos.

—Tot i això, ens podria explicar almenys per què es va encomanar al seu banc en aquell moment l'execució de la privatització de Jukos?

—Per entendre-ho cal retrocedir en el temps fins als anys 1995 i 1996. El pressupost estatal era aleshores zero, i no perquè la indústria petrolera no

pagara impostos. El Govern no veia cap possibilitat de destituir els directors rojos. En aquesta conjuntura, havia de passar alguna cosa ràpidament. Tampoc l'Europa de l'Est ni l'Alemanya de l'Est van respondre com s'esperaria d'una economia madura.

—La qüestió és per què va ser justament vostè qui va rebre l'adjudicació i per què uns altres competidors es van retirar del procés.

—Jukos es va oferir a totes les grans empreses. Els inversors estrangers també hi estaven convidats, però no van saber decidir-s'hi. M'agradaria assenyalar que el 1995 el valor borsari de l'empresa era més baix que el que nosaltres vam pagar. Invertiria vostè els seus diners en l'extracció petrolera en un país en el qual podrien tornar al poder en poc de temps els comunistes?

—Vostè és avui l'home més ric de Rússia; més del que la majoria dels

seus paisans poden imaginar. Què ha de passar perquè a Rússia no hi haja uns quants rics i molts pobres, sinó un repartiment dels ingressos i de la riquesa?

—M'he proposat seriosament una meta: que a la nostra època tot ciutadà pugui arribar en la vida on desitge, com als Estats Units. Allí hi ha grans diferències entre els rics i els pobres, però tothom sap que té una oportunitat. La nostra tasca és procurar que a Rússia s'estenga aquesta confiança plena.

—Ja parla com un polític. Què hi ha dels rumors que corren sobre les seues aspiracions al càrrec de primer ministre o a la successió del president Putin després de la seua retirada de la nova JukosSibneft, prevista per al 2007?

—No, no tinc aquesta intenció.

Armin Mahler
Walter Mayr

© Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: Àngels Giménez

XXIII Setmana Internacional de Música de Cambra de Montserrat

del 19 al 26 de juliol de 2003

XXIII Setmana Internacional de Música de Cambra de Montserrat

DIRECTOR: VICENT CAMPOS

Programa General

- DISSABTE 19** Castelló XXI Orquestra. Espanya
Leonel Morales - PIANO
Josep Vicent - DIRECTOR
- DIUMENGE 20** Quartet Casal. Espanya
Quartet de cordes
Abel Tomas Realp - VIOLÍ
Vera Martínez Melner - VIOLÍ
Jonathan Brown - VIOLA
Arnan Tomas Realp - VIOLONCEL
- DIJUS 21** The Harp Consort. Regne Unit
Programa de Música a Benafentíja
Andrew Lawrence-King - DIRECTOR
- DIMARTS 22** Stockholm Chamber Brass. Suècia
Quintet de metalls resident del curs de música
Urban Agnas - TROMPETA
Tora Thorslund - TROMPETA
Jonas Bylund - TROMBO
Jens Bjørn-Larsen - TUBA
Markus Maskunitty - TROMPA
- DIMECRES 23** Duo de Cant i Piano
Joana Thomé - MEZZOSOPRANO, Brasil
Juan Carlos Cortielles - PIANO, Espanya
- DIJDUS 24** Quartet "Dubhe". Espanya
Juan Carlos Cortielles - PIANO
- DIVENDRES 25** Ensemble "LAUREATE". Bèlgica
Vaska Vassilev - DIRECTOR ARTÍSTIC
- DISSABTE 26** The Scholars. Regne Unit
Quartet Vocal
Kyu Amps - SOPRANO
Ailish Davidson - CONTRA TENOR
Robin Duxton - TENOR
David van Asch - BAIX